

Juni 2021

Hållbar energiproduktion för industritillväxt och jobb

Sverige är inne i en elektrifieringstid. Det behövs mycket mer el till utsläppsfria transporter, stålframställning, datahallar och batterifabriker än vad Sverige producerar idag. Detta ställer höga krav på hastigheten på och omfattningen av en nödvändig omställning och utveckling av energisystemet.

Svensk elförbrukning väntas i princip fördubblas från dagens 140 TWh per år till år 2045 i denna omställningsprocess. För svensk industri är det synnerligen avgörande för den framtida utvecklingen att regering och riksdag kan besluta om långsiktiga och ändamålsenliga regler som ger tydliga incitament för att klara industrins omställning från ett fossilberoende till en utsläppsfri verksamhet och att det finns tillräcklig effekt i hela Sverige. Elsystemet lider idag av dålig överföringskapacitet mellan olika delar av Sverige. I södra Sverige är det tidvis brist på effekt, vilket medfört att viktiga och klimatvänliga industriinvesteringar har haft svårt att komma till stånd.

I norra Sverige, som har en lägre elförbrukning än södra och mellersta Sverige, bidrar produktionen av el från vattenkraften kombinerad med en kraftig utbyggnad av vindkraftsparker för närvarande till avsättningssvårigheter. Denna obalans har givit upphov till stora prisskillnader mellan norra och södra Sverige. I södra Sverige har priset i extremfallet legat på 2 kronor per kWh samtidigt som priset hållit sig runt 14 öre i den norra delen. Idag är priset strax under 50 öre i syd och 13 öre i norr. Denna variation skapar en svår situation för den företagare som vill ha kontroll över sin kostnadsbild, vilket påverkar investeringsviljan.

Denna regionala obalans har bidragit till att norra Sverige blivit en attraktiv plats för att etablera energiintensiv industri som använder förnyelsebar energi till sina processer. Om en förbättrad överföringskapacitet av el från norra till södra Sverige ska få någon större effekt krävs att elproduktionen i norr även räcker till södra Sverige. Men beräkningar som nyligen gjorts visar att de planer för industriell omställning och expansion som bl.a. LKAB, Hybrit och H2 Green Steel redovisat medför att det mesta av den el som produceras i norra Sverige också kommer att konsumeras där.

Om Sverige ska undvika olyckliga inlåsnings effekter genom uteblivna investeringar, krävs utbyggnad av överföringskapacitet. Det finns en politisk enighet om att ändra i regelverken för att snabbt kunna bygga ut denna kapacitet. Regeländringar räcker dock sannolikt inte för att inom rimlig tid kunna lösa problemet med effektbrist i södra Sverige.

Att snabbt ersätta kärnkraften i södra Sverige med bio-, vind eller solenergi är inte okomplicerat. Kärnkraften stabiliserar hela elsystemet genom att den ger ett spänningsstöd som inte kan ersättas med de förnyelsebara energislagen.

Under vintertid kan kärnkraft och vattenkraft leverera ca 90 procent av sin maxeffekt. Vindkraften kan under motsvarande perioder leverera motsvarande 9 procent och solkraften ingenting. Ett minskat beroende av kärnkraft kräver att vi kan utveckla tekniker för lagring av förnyelsebar el.

Ett robust energisystem kräver att produktionskapaciteten av el måste öka *samtidigt* som överföringskapaciteten mellan olika delar i Sverige måste bli bättre.

Problemet med toppbelastningarna i elnäten kan minskas med lösningar som medger lagring av energi genom vätgasproduktion baserad på el från lokal vind- och solkraft. Ibland också med effektivare lokala spillvärmesystem som kan ge tillskott till elproduktionen.

Energimyndigheten, Klimatklivet och Industriklivet och många andra måste ta initiativ till lokala försöksprojekt, som i sin tur kan driva på teknikutvecklingen. Svenska Industri kommuner är beredda att ta sin del av ansvaret för att en sådan satsning kan komma till stånd.

I flera av de Svenska Industri kommunerna finns det ett stort intresse av att delta i utbyggnaden av lokal vätgasproduktion, distribution och elektrifieringsprojekt. Den samlade nyttan av en sådan offensiv, med många deltagare, kan fungera som en betydande jobbgenerator och samtidigt stärka tillväxten.

Svenska industri kommuner, arbetsutskottet, juni 2021

Catharina Fredriksson, kommunstyrelsens ordförande, Oxelösund

Jan Bohman, kommunstyrelsens ordförande, Borlänge

Andreas Erlandsson, kommunstyrelsens ordförande, Oskarshamn

Carina Sammeli, kommunstyrelsens ordförande, Luleå

Anton Sjödell, kommunalråd, Gislaved